Mf. VEKİLİ HASAN ALİ YÜCEL'E

AÇIK MEKTUP

Her türlü resmî saygı formüllerini bırakarak, dertlemizi çok iyi anlayan bir ağabeye hitap ediyoruz:

Genç Türk san'atkârlarına millî san'at reçeteleri yazılıyor, bilirsiniz; bunları yazanlar, süslü makale yazmak gayretindeler, amelî bir çare vermezler, hamiyet yarışına girişirler, başımıza allâme kesilirler, lûgatlarda avladıkları fikir kırıntılariyle develer gibi geviş getirirler.

O boş cümlelerin bir salyangozu bile harekete getirdiği görülmemiştir.

Görülmez çünkü en kutsî fikri şamata, yaygara içinde boğarlar, melomdramlarda öptüğü kadını bıçaklıyan kötü taşra aktörü gibi, düşünceleri hareketlerinden ayrıdır.

Derdimize geçelim:

Osmanlı İmparatorluğunun yıkılmasiyle, Türk san'atine kalan kültür mirasında "garp", akalliyette idi.

Gençler Avrupaya gittiler, okudular, iyi kötü bir zümre, "garp kültürüne" ekseriyeti verdi

Bugüne gelince, bilhassa san'at bahsinde yerli kültür mirasının ehemmiyetini herkes anlamış gibidir.

Bu sarih hakikat anlaşılmakla beraber lâzım olan en iptidaî hareketler yapılmadı.

Türk san'atinin son büyük mümessilleri yalnız kaldı, Türk san'atinin temeli olan tezyinî "Küçük" san'atler, Türk halk san'atleri, mânen ve maddeten can çekişti, kurtarılamadı.

"Küçük" san'atlara, küçük değil, çok büyük san'at demek daha doğrudur.

Kadroları ekseri halktan çıkan, ve kökleri halkta kalan tezyini san'atların işçileri, Türk san'atinin tecrübelerine malik olan yegâne insanlardır.

Asırlarca toplanmış bir tecrübenin, bir zevkin son mümessilleri bunlardır.

Kaç kere yazıldı; Rönesansın son san'atkâr kadroları küçük zanaatlardan yetişme değil midir?

Benevenuto Cellini Kuyumculuktan yetişme değil miydi?

"Değil mi" leri uzatmaksızın hâdiseye geçelim:

Bin bir gece masallarındaki definelerden daha kıymetli san'at zenginliklerine, şekillerine, renklerine, âletlerine, sırlarına malik olanlar yelken açıp öbür dünyaya göç etmek mecburiyetindeler.

Bu ayrılışta iki sebep var; biri ihtiyarlık, diğeri yoksulluk.

Her hangi bir tekerlek mütehassısı yetiştirmek için vapurlara trenlere gençler bindiriyoruz; doğrudur, her şeye ıhtiyacımız var, öksürük ilâcı mütehassısına bile.

Fakat hiç değilse bunlar kadar mühim bir mesele daha mevcut:

Gençlerimizi hakikî san'at hocalarına teslim etmek, hem de koşa koşa teslim etmek.

Zannediyoruz ki Garp san'ati, Paris ekolu tamamlayıcı bir unsurdur, bir temel değil.

Çinicilik, halıcılık, dokumacılık, kakmacılık nakkaşlık, ciltçilik, boya nakşı, sadef ve fildişi işleri, yazmacılık, dövmecilik, lülecilik vs. gibi ölçülmez estetik kıymetlere sahip olan halk san'at mümessillerini bir araya getirmek için kaybedilen her saat, millî Türk san'atinin şekil anlayışına tamir edilmez bir ziyan getiriyor.

Hocalarımızın günleri sayılıdır.

Talebe toplamak, genç işçi - san'atkârları an'anevî teknikle temasa getirmek gibi son derecede mühim bir vazife deruhte etmesi mümkün olan müessese müstakil olmalıdır.

Bu müessesenin yalnız pedagojik değil, ayni zamanda ticarî bir cepheye malik olması mümkündür, lâzımdır.

Hazırlanan eşyalar yeni elemanların gayretiyle güne daha uygun olur, iç ve dış piyasada kolaylıkla bir satış temin edilir.

Müstakil bir satış şubesi turistlere bol ve halis eşya verir.

Yeni bir Sinan ancak böyle bir muhitte yetişir kanaatindeyiz. İstanbulun her hangi bir tekkesi depoluktan çıkmaz mı?

Bina olarak başka bir isteğimiz yok.

İhtiyar zanaatkârların, müstakbel hocalarımızın maişetini temin etmek, ve en iptidaî bir tesisatı kurabilmek için lâzım olan asgarî yardımın temini ilk adımı teşkil eder.

Eminiz ki bütün bunları biliyorsunuz, biribirinden mühim işlerle uğraşıyorsunuz, bu mektubu yazarken bir noktaya temas etmek istedik; Bu hayatî mes'ele için günlerini ve kuvvetlerini sarfetmeğe hazır olan bir genç kalabalığın mevcudiyetini haber vermek.

Millî bir Türk san'atinin canlanması, şekil alması için yegâne kestirme çare bu değil midir?

Yoksa kollarımızı açıp soralım;

— Halk san'atini nasıl bilirdik? Ve cenaze cemaati cevap versin:

— İyi bilirdik!

Demekten başka ne çare?

ÇAREYİ SİZDEN BEKLİYORUZ, SON ÜMİT SİZDE.

SES